

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/411/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3710200503
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2013:3710200503.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a členov senátu JUDr. Ivety Martinákovovej a JUDr. Alice Beňovej v právnej veci žalobkyne N. E., bytom Q. XXXX/XXX, S. C., zastúpenej JUDr. M. M., advokátom, spol. s r.o., N. XXX/X, S. C., proti žalovanému F. S., bytom F. XXX/X, S. C., zastúpenému JUDr. B. E., advokátkou, so sídlom v S. C., R. XXX/X, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 20. októbra 2011, č.k. 6C/9/2010-107 a o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 19. októbra 2011, č.k. 6C/9/2010-103, takt

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeňuje tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 Eur, do 15 dní.

Vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne zamietá.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania vo výške 621,70 Eur, k rukám JUDr. M. M., advokát spol. s r.o., do 3 dní.

Žalovaný je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Považská Bystrica súdny poplatok 426 Eur, do 3 dní.

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 19. októbra 2011, č. k. 6C/9/2010-103 zrušuje.

Odôvodnenie

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie vo výroku, ktorým čiastočne vyhovel návrhu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka odôvodnil tým, že žalovaný protiprávne zasiahol do jej osobnostných práv, konkrétne do práva na súkromie, na rodinný život, keď vozidlom usmrtil jej dlhoročného manžela, s ktorým žila v spoločnej domácnosti. Skutkovo mal prvostupňový súd za preukázané, že žalovaný bol právoplatným rozsudkom v trestnom konaní uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a v dôsledku predvídateľnej okolnosti možného prechádzania chodcov cez vozovku po vyznačenom priechode pre chodcov, nedbal na potrebnú opatrnosť, neznížil rýchlosť jazdy a v rýchlosti 71 až 85 km/h narazil do

chodcu - manžela žalobkyne, ktorý prechádzal pod vplyvom požitých alkoholických nápojov mierne šikmo cez cestu v oblasti prechodu pre chodcov, pričom pri náraze pri nehode utrpel mnohopočetné poranenia, na následky ktorých dňa XX.XX.XXXX zomrel. Smrťou nebohého manžela žalobkyňa utrpela bolesť, nenahraditeľnú stratu, nenapraviteľnú citovú ujmu, došlo k narušeniu celistvosti rodiny žalobkyne, ich deti prišli o otca. Súd prvého stupňa konštatoval, že pasívne legitimovaným v konaní je subjekt (pôvodca) zásahu, t.j. žalovaný, ktorý neoprávnené zasiahol do osobnostných práv subjektu ochrany, teda žalobkyne. Súd sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalovaného, že žalobkyňa mala podať žalobu o ochranu osobnosti aj proti poisťovni, v ktorej bolo vozidlo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnostných práv nespadá pod žiaden z taxatívne vymedzených nárokov, ktoré poisťovňa za poisteného poskytuje poškodenému z povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 písm. a/ až d/ zákona č. 381/2001 Z.z.. Keďže spôsobený následok je mimoriadne závažný, nemožno ho odčiniť obnovením pôvodného stavu a uznanie žalovaného vinným z trestného činu a uloženie mu trestu nemožno považovať za postačujúce zadostučinenie, je v tomto prípade dôvodné priznať žalobkyňi satisfakciu v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal z okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu a zo závažnosti spôsobenej ujmy. Zohľadnil, že žalobkyňa mala hlboký citový vzťah k nebohému manželovi, išlo o jej jediné manželstvo. Žila s manželom v spoločnej domácnosti, o ktorú sa spolu starali, spoločne vychovávali svoje dve deti, pričom v čase dopravnej nehody boli vo veku 17 a 19 rokov. Náhlym úmrtím manžela žalobkyňa stratila životného partnera, s ktorým od uzavretia manželstva, teda viac ako 20 rokov zdieľala starosti a riešila životné situácie v domácnosti a pri výchove detí. Manžel bol v čase nehody v produktívnom veku a jeho úmrtím prišla žalobkyňa a ich spoločné deti o možnosť udržiavať, upevňovať a rozvíjať s ním rodinný život a vzájomné citové väzby ešte po dlhú dobu. Hoci žalobkyňa nevyhľadala pomoc psychológa, je zrejme, že sa so stratou manžela vyrovnáva dodnes. Bolo teda zasiahnuté do rodinného života, do súkromia žalobkyne nereparovateľným spôsobom. Nebohý manžel však bol i živiteľom rodiny a svojim mesačným zárobkom sa v prevažnej miere podieľal na úhradách nákladov na domácnosť a osobných potrieb členov rodiny. Súd bol toho názoru, že nie je namieste pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadňovať spoluvinu nebohého manžela žalobkyne na dopravnej nehode, ako to navrhoval žalovaný. Je pravda, že nebohému bolo po nehode zistené 2,5 promile alkoholu v krvi, no treba vziať zreteľ na okolnosti, za ktorých došlo k nehode. V trestnom konaní bolo preukázané, že žalovaný riadiaci vozidlo pri nehode prekročil povolenú rýchlosť o 11 až 25 km/h, na úseku riadne označeného prechodu pre chodcov nedbal na potrebnú opatrnosť, neznižil rýchlosť a narazil autom do manžela žalobkyne. V danom úseku je prechod pre chodcov označený aj zvislou dopravnou značkou, a preto mal žalovaný znížiť rýchlosť, vzhľadom na okolnosť možného prechodu chodcov cez vozovku. S poukazom na tieto okolnosti sú neprípustné úvahy žalovaného, že požitie alkoholu chodcom by malo viesť k zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a závažnosť spôsobeného následku považoval súd za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 Eur, na zaplatenie ktorej zaviazal žalovaného a vo zvyšku žalobu zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. tak, že žalobkyňi priznal náhradu trov konania a právneho zastúpenia vo výške 100% priznanej sumy s poukazom na to, že rozhodnutie o uplatnenom nároku záviselo od úvahy súdu. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 666 Eur za žalobu do troch dní podľa položky 7b písm. b/ prílohy zákona č. 71/1992 Zb. s prihliadnutím k tomu, že žalobkyňi bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa a žalovaný.

Žalobkyňa sa podaným odvolaním domáhala zmeny napadnutého rozsudku tak, že jej bude priznaná nemajetková ujma 40.000 Eur. V odvolaní uviedla, že prvostupňový súd po vykonanom dokazovaní zaujal správny právny názor, keď jej priznal uplatnený nárok z dôvodu ochrany jej osobnosti. Žalovaný protiprávne zasiahol do jej osobnostných práv, najmä do práva na rodinný život, keď v dôsledku porušenia právnych povinností usmrtil jej manžela, s ktorým žila v spoločnej domácnosti a utrpela nenapraviteľnú ujmu, bolesť, došlo k narušeniu celej jej rodiny. Nesúhlasila však s priznanou výškou náhrady súdom prvého stupňa, ktorý za primeranú náhradu považoval len sumu 20.000 Eur. Žiadala, aby jej bola priznaná nemajetková ujma v celom uplatnenom rozsahu, t.j. vo výške 40.000 Eur. Uplatnila si náhradu trov konania.

Žalovaný sa podaným odvolaním domáhal zrušenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie, alternatívne navrhol zmeniť napadnutý rozsudok tak, že žalobkyni nemajetkovú ujmu odvolací súd primerane zníži. Nesúhlasil s názorom súdu prvého stupňa, že v danom prípade nie je namieste pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadňovať spoluvinu nebohého manžela žalobkyne, nakoľko skutočnosť, že nebohému bolo po nehode zistené 2,5 promile alkoholu v krvi nie je možné pri posudzovaní všetkých okolností prípadu ignorovať. Mal za to, že práve fakt, že nebohý bol značne pod vplyvom alkoholu, sa v značnej miere podieľal na vzniku škody. Celková výška nemajetkovej ujmy, ktorú určil súd sa preto s prihliadnutím na okolnosti prípadu javí ako zrejme neprimeraná, pričom práve požitie alkoholu chodcom by malo nepochybne viesť k nepriznaniu, resp. k značnému zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy. Mal za to, že k zrážke s chodcom nemohol zabrániť a ani nemohol včas reagovať, nakoľko chodec v momente, keď vozidlo prichádzalo, sa náhle a nepredvídateľne rozbehol cez vozovku, čo potvrdil aj svedok C.. Je nepochybné, že nebohý manžel žalobkyne v čase nehody mal 2,5 promile alkoholu, pokiaľ by bol triezvy, určite by sa nevybral naprieč hlavnou cestou pred prichádzajúcim vozidlom. Uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy je neúmerná aj s prihliadnutím na jeho majetkové pomery, nakoľko je nezamestnaný, nemajetný a sumu požadovanú zo strany žalobkyne nemá z akých prostriedkov uhradiť. Vzhľadom na jeho schopnosti a možnosti navrhoval výšku náhrady nemajetkovej ujmy ustáliť najviac v rozsahu ročného zárobku nebohého. Mal za to, že súd nesprávne rozhodol aj o neprípustení vstupu poisťovateľa - V. poisťovňa, a.s., ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, nakoľko takýmto rozhodnutím v podstate protirečil nielen európskej legislatíve zaoberajúcej sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ale aj ustálenej judikatúre všeobecných súdov a Európskeho súdneho dvora. Povinnosť poisťovateľa žalovaného zaplatiť náhradu škody spoločne a nerozdielne so žalovaným a tiež náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením, vyplýva nielen zo zákona č. 381/2001 Z.z., ale aj zo sekundárnej legislatívy EÚ a ustálenej judikatúry.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného poukázala na to, že okolnosti dopravnej nehody a miera spoluviny jej nebohého manžela boli vyhodnocované v trestnom konaní a žalovanému bol uložený aj primeraný trest. V danom prípade však ide o neoprávnený zásah do súkromia, teda do rodinného života - strata blízkej osoby, čo aj prvostupňový súd správne ustálil a priznal jej časť nemajetkovej ujmy. Za závažnú ujmu treba aj podľa názoru Najvyššieho súdu SR považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu k zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Ďalej uviedla, že zo smernice Rady 20/232/EHS vyplýva, že poistenie pokrýva ujmu na zdraví a škody na majetku, ktorú utrpia chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia ciest, ktorí sú v následku nehody s účasťou motorového vozidla oprávnení na náhradu škody. Občiansky zákonník v časti o rozsahu a spôsobe náhrady škody a ani zákon č. 381/2001 Z.z. sa nezmieňuje o nároku pozostalých, a preto žiadala, aby odvolací súd pripustil aj dovolanie v otázke zásadného právneho významu, či podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, teda či škodou na zdraví sa rozumie aj nemajetková ujma a či si môže poškodený v rámci zásahu do jeho osobnostných práv uplatňovať tento nárok z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Napadnutým uznesením zo dňa 19. októbra 2011, č.k. 6C/9/2010-103 súd prvého stupňa neprípustil, aby do konania vstúpila V. poisťovňa, a.s., F. XX, C. ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že žalovaný v priebehu konania navrhol, aby súd pripustil vstup V. poisťovne, a.s., F. XX, C. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného s odôvodnením, že v tejto poisťovni bolo povinne zmluvne poistené vozidlo, ktorým bola spôsobená predmetná dopravná nehoda a náhrada nemajetkovej ujmy má byť hradená z povinného zmluvného poistenia. V. poisťovňa, a.s. oznámila súdu, že do konania nemieni vstupovať na strane žalovaného ako vedľajší účastník. Nároky na ochranu osobnosti vrátane náhrady nemajetkovej ujmy podľa Občianskeho zákonníka, nie sú kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobkyňa nesúhlasila so vstupom poisťovne do konania ako vedľajšieho účastníka, pretože nemá právny záujem na výsledku konania. Súd prvého stupňa preskúmal v tomto smere návrh žalovaného a dospel k záveru, nie je splnená podmienka pre vstup tretej osoby do konania v pozícii vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, pretože V. poisťovňa a.s. nemá právny záujem na výsledku konania. Rozhodnutie vo veci samej neovplyvní právne postavenie poisťovne. Z poisťky k poisťovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX z 01.12.2006 síce vyplýva, že vozidlo, ktorým bol manžel žalobkyne usmrtený, bolo

v čase nehody povinne zmluvne poistené v V. poisťovni a.s., avšak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnostných práv nespadá pod žiaden z taxatívne vymedzených nárokov, ktoré poisťovňa za poisteného poskytuje poškodenému z povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 písm. a/ až d/ zákona č. 381/2001 Z.z.. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 93 ods. 1, 2, 3 O.s.p..

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, domáhal sa jeho zmeny tak, že odvolací súd pripustí, aby do konania vstúpila V. poisťovňa, a.s. F. XX, C. ako vedľajší účastník na strane žalovaného. V odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa vec nesprávne posúdil, keď nepripustil vstup vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, nakoľko takýmto rozhodnutím v podstate protirečil nielen európskej legislatíve zaoberajúcej sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ale aj ustálenej judikatúre všeobecných súdov a Európskeho súdneho dvora. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/12/2009-370, v ktorom súd stanovil, že pasívna vecná legitímácia poisťovateľa žalovaného a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spoločne a nerozdielne so žalovaným vyplýva zo zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, prihliadajúc aj na účel citovaného zákona a zmysel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Ďalej poukázal na judikatúru ESD a legislatívu európskeho práva, smernicu Rady č. 90/232/EHS a smernicu Rady č. 2005/14/ES. Vyslovil názor, že ak ku škodovej udalosti došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., teda aj náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom z judikatúry vyplýva, že nákladom pri usmrtení v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 je aj náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá sa priznáva pozostalým podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec na odvolacom pojednávaní (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), doplnil dokazovanie zopakovaním výsluchu účastníkov, oboznámením spisu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/157/2010 a dospel k nasledovnému záveru:

Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka).

Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napr. či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať

vždy z čo neúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať (inak by postupoval v rozpore s ustanovením § 153 ods. 2 O.s.p.), je ohraničená výškou navrhovateľom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalovaného návrhu (§ 79 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona právoplatne trestným rozsudkom uznaný vinným z prečinu usmrtenia manželky žalobkyne, keď ako vodič spôsobil z nedbanlivosti dopravnú nehodu, následkom ktorej manžel žalobkyne zahynul, ktorým výrokom rozhodnutia sú súdey v tomto konaní viazané (§ 135 ods. 1 O.s.p.). Tým bola preukázaná zodpovednosť žalovaného za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, a to práva na jej súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou manžela natrvalo narušený. Uvedená zodpovednosť žalovaného je objektívnou zodpovednosťou, t.j. zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie. Smrťou nebohého manžela žalobkyňa utrpela bolesť, nenahraditeľnú stratu, nenapraviteľnú citovú ujmu, došlo k narušeniu celistvosti rodiny žalobkyne, ich deti prišli o otca. Príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a porušením osobnostných práv žalobkyne je v danej veci nesporne preukázaná. Je potrebné uviesť, že smrť osoby je prítom stav, kde je z hľadiska pozostalých trestnoprávna ochrana nedostatočná. Taktiež satisfakcia v podobe ospravedlnenia nie je primeraným zadosťučinením, ktorým by došlo k reparácii danej ujmy. Preto jediné zadosťučinenie, ktoré prichádza do úvahy v danom prípade je zadosťučinenie peňažné. Z vykonaného dokazovania nesporne vyplýva, že žalobkyňa mala hlboký citový vzťah k nebohému manželovi, išlo o jej jediné manželstvo. S manželom žila v spoločnej domácnosti, v ktorom vychovávali dve deti, ktoré v čase dopravnej nehody boli vo veku 17 a 19 rokov. Náhlým úmrtím manžela žalobkyňa stratila životného partnera, ktorý v čase nehody bol v produktívnom veku (43 rokov) a jeho úmrtím prišla žalobkyňa a ich spoločné deti o možnosť udržiavať, upevňovať a rozvíjať s ním rodinný život a vzájomné citové väzby ešte po dlhú dobu. I keď žalobkyňa nevyhľadala odbornú psychologickú, resp. psychiatrickú pomoc, z jej výpovede je zrejmé, že sa so stratou manžela doposiaľ nezmierila. Bolo teda zasiahnuté do rodinného života a súkromia žalobkyne nereparovateľným spôsobom.

Vzhľadom na uvedené je aj podľa názoru odvolacieho súdu základ nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch daný. Odvolací súd sa však nestotožnil s výškou priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 20.000 Eur.

Treba prisvedčiť správnosti záveru súdu prvého stupňa, že na to, aby žalobkyňa mohla byť úspešná pri uplatňovaní nároku na ochranu jej osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka v prípade, že žalovaný neoprávnenne (protiprávne) zasiahol do jej osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul jej manžel, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého manžela) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený (protiprávny) zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu (v preskúmvanom prípade žalovaného), ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby (v preskúmvanom prípade nebohého manžela žalobkyne), na ktoré okolnosti súd prvého stupňa však vôbec neprihliadal.

Z rozsudku súdu v trestnom konaní vyplýva, že poškodený chodec - manžel žalobkyne K. E. mal podiel na dopravnej nehode tým, že neprechádzal cez vozovku bezpečne, tak ako mal, pričom v čase dopravnej nehody mal zvýšenú hladinu alkoholu na 2,5 promile, čo možno považovať za už ťažký stupeň opitosti a táto okolnosť sa podieľala na tej skutočnosti, že určitým spôsobom na prechode pre chodcov nedodržiaval zásady bezpečnosti tak ako mal. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa v preskúmvanom prípade pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka preto prihliadal k okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. Nielen k podielu žalovaného, ale i k podielu priamo dotknutej osoby na priebehu dopravnej nehody a jej následku. Odvolací súd ďalej pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadal aj k tomu, že žalobu na

ochranu osobnosti uplatnila v súlade s § 13 Občianskeho zákonníka žalobkyňa ako manželka nebohého poškodeného, pričom je nesporné, že strata nebohého K. E. je nenahraditeľnou ujmom postihujúcou aj ostatných členov rodiny - t.j. deti nebohého K. E.. Deti nebohého K. E. však žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy nepodali, preto v danom konaní nebolo možné prihladať k neoprávnenému zásahu aj do ich osobnostných práv. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že súd prihladal pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch i k tomu, že smrťou nebohého K. E. bolo zasiahnuté aj do osobnostných práv jeho detí. S prihliadnutím k vyššie uvedeným okolnostiam, na závažnosť vzniknutej ujmy žalobkyňi a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, považoval odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000 Eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku.

Vzhľadom k tomu, že došlo k zmene napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej, odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. pristúpil aj k zmene výroku rozsudku o náhrade trov konania. Aj keď žalobkyňa mala vo veci len čiastočný úspech, rozhodnutie o uplatnenom nároku záviselo od úvahy súdu, a preto jej odvolací súd podľa § 142 ods. 3 O.s.p. priznal proti žalovanému plnú náhradu trov konania. Trovy konania žalobkyne spočívajú v odmene za právne zastupovanie vychádzajúc z hodnoty konania 2.000 Eur v zmysle § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v platnom znení. Právnomu zástupcovi žalobkyne bola priznaná odmena za zastupovanie v prvostupňovom konaní za tieto úkony: 08.08.2011 príprava a prevzatie zastúpenia á 81,33 Eur (podľa uplatnenia v špecifikácii trov z 05.04.2013, i keď by mu patrila odmena za 1 úkon vyššia á 91,29 Eur), 08.08.2011 nemeritórne pojednávanie á 20,33 Eur (§ 14 ods. 5 písm. b/ citovanej vyhlášky), 12.09.2011, 13.10.2011 pojednávanie 2 x 81,33 Eur, vyhlásenie rozsudku 20.10.2011 á 20,33 Eur (§ 14 ods. 5 písm. b/ citovanej vyhlášky), 5 x režijný paušál á 7,41 Eur, 20% DPH z hodnoty 321,70 Eur, spolu trovy prvostupňového konania 386,04 Eur. Trovy odvolacieho konania spočívajú v odmene za právne zastupovanie za 2 úkony á 81,33 Eur, podanie odvolania, účasť na pojednávaní 04.04.2013, 1 x režijný paušál 7,41 Eur, 1 x 7,41 Eur, náhrada cestovných výdavkov za použitie osobného motorového vozidla z Považskej Bystrice do Trenčína a späť Z. C. N.: PB XXXBK - XX km, spotreba 7,7 l/100 km, t.j. 7,7 x 13,69 Eur/100 x 88 = 9,20 Eur, strata času 2 x 1 hodiny 13,01 Eur, 20% DPH z hodnoty 177,88 Eur, t.j. 35,57 Eur, odvolacie trovy spolu 235,66 Eur, celkom trovy prvostupňového a odvolacieho konania 621,70 Eur.

Odvolací súd ďalej rozhodoval o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok z návrhu na ochranu osobnosti. Žalobkyňi bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, preto vzhľadom na výsledok konania podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. odvolací súd zaviazal žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 426 Eur. Súdny poplatok bol vyrubený v zmysle položky 7b písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. v platnom znení, a to 66 Eur z návrhu na začatie konania + 3% z výšky priznanej nemajetkovej ujmy, t.j. 360 Eur, spolu 426 Eur.

Ďalším predmetom preskúmania odvolacím súdom bolo napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 19.10.2011, č.k. 6C/9/2010-103, ktorým súd nepripustil vstup V. poisťovňa a.s., so sídlom F. XX, C. ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva, alebo či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.).

Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníka súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.).

V zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku predpokladmi účasti vedľajšieho účastníka v konaní sú: a) výzva účastníka konania alebo podnet vedľajšieho účastníka, b) uvedenie na strane ktorého účastníka bude vedľajší účastník vystupovať, c) preukázanie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, d) rozhodnutie súdu o prípustnosti vedľajšieho účastníka (ak účastník vznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva), e) súhlas vedľajšieho účastníka, ak jeho vstup navrhol účastník konania, e) súhlas hlavného účastníka konania, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať, ak podnet na vstup dal sám vedľajší účastník.

Vedľajší účastník môže do konania vstúpiť buď z vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy účastníka konania. Ak účastník konania navrhne, aby určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník, súd oboznámi s uvedeným návrhom tento subjekt a vyzve ho, aby sa k nemu vyjadril a oznámil, či vstupuje do konania ako vedľajší účastník. Pokiaľ účastníkom navrhnutý subjekt neprejaví vôľu vstúpiť do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka, nevzniká jeho vedľajšie účastníctvo; nikoho totiž nemožno nútiť, aby sa stal vedľajším účastníkom konania. Súd z vlastnej iniciatívy neskúma, či je vedľajšie účastníctvo prípustné alebo neprípustné; o (ne) prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje len vtedy, ak niektorý z účastníkov namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania.

V danom prípade žalovaný navrhol, aby súd pripustil vstup V. poisťovňa a.s., F. XX, C. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného s odôvodnením, že v tejto poisťovni bolo povinne zmluvne poistené vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda.

V. poisťovňa a.s. oznámila súdu, že do konania nemieni vstupovať na strane žalovaného ako vedľajší účastník. Vzhľadom k tomu, že žalovaným navrhnutý subjekt neprejavil vôľu vstúpiť do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka, nevzniká jeho vedľajšie účastníctvo a súd už ďalej neskúma, či je vedľajšie účastníctvo prípustné alebo neprípustné. Za tejto procesnej situácie súd prvého stupňa pochybil, keď napadnutým uznesením rozhodoval o neprípustnosti vstupu V. poisťovňa a.s., C. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. i/ O.s.p. zrušil, nakoľko dôvody, pre ktoré bolo vydané, neexistovali.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.